

boljane pogache izgledajo kakor kavini pridatki. Komolje opazovali na zavodu, žrejo svinje rade take teleta pa le, če te vrste pogache pomešmo z otrobi. Stroški izdelovanja tega olja so:

1. Za 350 kil peček, koje plačuje sedaj centrala	70 K
2. plača mlinarju	28 „
skupaj	98 K
Odračuna se vrednost 290 kil prg po 20 v	58 „
ostane toraj	40 K

Liter olja je toraj povzročil zavodu samemu 2 K stroškov.

V normalnih časih, ko so cene za olje mnogo nižje dandanašnji in se plačuje za liter dosti boljšega olja 1 K 50 v do 1 K 60 v, pa ne moremo nikar govoriti o tem, da se izpla izdelovanje olja iz bučnih peček, če peček kot takih sploh ne jemljemo. Za to pa moramo jemati ozir na izdelovanje ali ne stane nič manj nego sploh znaša kupnina olja.

V obratih pa, kakor recimo pri malem posestniku mlinarju — slednji dobi pri nas po stari šegi in nastopnj nekoliko tropin — bi se pač lahko izdelovalo olje, ker se stori vse delo, ki je potrebno, da pripravijo pečke za mlin, le tako o priliki. Zlasti se plača tam, kjer iz tropin kuhajo žganje ali delajo čisto pijačo. V tem primeru izkoristimo tropine v to go svrhu in z odbiranjem peček, ki je sicer tudi mnogo pri svežih tropinah, še vnovič izkoristimo te olje.

V nekaterih pokrajinah naše kronovine, kakor na primer v okraju Ivnica, pri Ligistu in po drugih krajih, resnici tudi izdeluje iz grozdnih peček olje. V splošnem pa bo — kakor že rečeno — izdelovanje olja iz bučnih peček težko dobilo posebno gospodarsko važnost, ker se ravno v vinorodnih krajih pridelujejo buče od nekdanj z mnogo večjim uspehom izdeluje bučno olje.

2. Izdelovanje olja iz bučnih jederc.

Neobsejani prostori v zelenjadniku in prosta mesta resnici so bili za rejni s koščicami buč. Koščice so posebne vrste, so namreč brez luščin. Zasajeno polje merilo 13 arov in je dalo 61 kil koščic brez luščin. Samoobsebi je umljivo, da se je dobilo tudi dosti toraj svinje, saj so tikve znane kot dobra jed za ščepce. Na priprosto urejenem mlinu se je iz 61 kg je pripravilo 22 litrov olja in 29 kil prg. Dobilo se je 36% olja, kar je gotovo vedno, da se povdajra, če smo dali preiskati na tukajšnjem kmetijsko-kmetnem preskuševališču. Vsebujejo pa:

15 — odstotkov	
ovroga vlakna	522 „
ovroga proteina	5075 „
ovroga toščje	1020 „
ovroga prostih ekstraktnih snovi	1038 „
ovroga belinskih snovi (pepela)	845 „
ovroga kmetijskih vrednostij po Köningu	13203 „

Kakor razvidno iz predstojčih števil, so te poljubno močno krmilo in piča za podroje, ki zlasti svoje velike vsebine proteina in toščje daleč nadpeče pogache iz grozdnih peček. Te prge toraj lahko po najmanj dvakrat do trikrat višje nego prge iz bučnih peček. Ako upoštevamo vrednost buč za krmilo in lahko dobivanje jederc iz njih, lahko vzamemo tudi jederca tam, kjer prideluje posestnik sam buče,

Cratniceanu.

Penzionirani general Cratniceanu, eden največjih vojnih hujšakačev v besedi in pisavi avstro-ogrske, bil je po rumunskih poročilih na vseh koncih imenovan za šefa rumunjskega generalnega štaba. Sodilo se je v njegovem izdajalstvu, da bode možakar takoj goval. Medtem pa je bil že parkrat grozovito tepen. In v kratkem menda rumunjska armada ne bode potrebovala nobenega generalnega štaba in nobenega šefa, ker bode naša izginila kakor belgijska, srbska in avstrijska armada. Vkljub temu prinašamo izdajalskega hujšakača Cratniceanu.

General Cratniceanu.

s prav malim zneskom, morebiti s 40 vin. do 1 K. Naglašamo pa, da imamo tukaj v mislih takozvane koščice brez luščin, katerih toraj ni treba luščiti. Razven sušenja in očiščenja nimamo toraj drugače prav nobenega posla z njimi. Vrednost prg lahko določimo s 40 vin. za 1 kg.

Na podlagi zgoraj navedenih števil in plače mlinarju znašajo stroški za olje:

1. Vrednost jederc 60 kil po 40 vin.	K 24—
2. plača mlinarju za 22 litrov olja po 20 v	440
3. plača mlinarju za 9 komadov prg po 30 vin. (za kilogram)	270
4. plača za delo	4—
skupaj	K 35-10
Odstreje se vrednost prg, 29 kil po 40 vin.	1160
ostane	K 2350

1 liter olja povzroči toraj zavodu samemu 1 K 7 vinarjev stroškov.

Ako pa vzamemo za preračunanje ceno neoluščenih koščic z 80 vinarji za kilogram kakor jih sedaj plačuje centrala za olje in mast, upoštevamo nadalje tudi to, da se iz njih ne dobi toliko olja in prge nimajo take vrednosti, znašajo stroški izdelovanja primerno več; nikakor pa ne prekorajajo zneska 2 K od litra olja.

Cena o času tega poročila je bila dosti višja.

Razno.

Živinski in svinjski sejmi v Ptujju zopet otvorjeni. Kakor znano, je izbruhnila pred nekaj časom v nekaterih krajih ptujškega političnega okraja nevarna kužna bolezen na gobcih in parkljih. Prizadevanju merodajnih činiteljev se je posrečilo, da se je ta bolezen ne samo omejila, marveč tudi popolnoma odpravila. Vsled tega so tudi vsi živinski in svinjski sejmi v Ptujju zopet dovoljeni in se vršijo tako, kakor pred izbruhom bolezni. Svinjski sejmi se vršijo v Ptujju vsako sredo, živinski sejmi pa vsak drugitorek. Prihodnji živinski sejem bode dne 7. novembra, prihodnji svinjski sejem dne 2. novembra. Opozarjamo cenjene živinorejce in kupce na to in upamo v interesu domačega gospodarstva na mnogobrojno udeležbo.

Kmetice, pamet! Nimamo navade, da bi medene besede govorili, kadar nam tiči grenkost v srcu. Tudi nam ni treba dokazovati, da smo že skoraj več kot 15 let zastopali prave kmetiske interese naših pokrajin. Hujškati zna pač vsaka „šlapa“ ali nam se ne gre za hujskanje. Mi potresujemo sedanji vojni položaj tako, kakor je v resnici. Mi ne skrivamo ničesar in mi se tudi ne bojimo resnice povedati. Ko bi bili vsi kmetje-možje doma, bi nam gotovo priznali, da imamo prav. Žal, da imajo zdaj — zlasti pri ženskah — gotovi hujškači izredno veliki vpliv. Izpregovorili bi danes radi celo vrsto stvari; ali razne okoliščine, ki se jih v sedanjih razmerah niti omeniti ne sme, brez da bi tu ali tam gotovo nervoznost povzročile, nas obsojajo v molk. Časopis bi moral dandanes imeti pravzaprav le to-le vsebino: — — — !!! Pa pustimo to, kajti drugače bi znale celo te črte izginiti, kakor so v našem listu že izginili članki, ki smo jih v „Straži“ in „Slovenskem gospodarju“ čitali... Povedati bi imeli danes le kmetičan par stvari. V zadnjih časih smo n. p. opazovali pri mestnih trgovinah, da se tam v gotovih urah in dneh zbiračo cele množine kmetijskih žensk, ki čakajo s karto in denarjem na to ali ono blago. Zlasti pri sladkorju se to opazuje. Gotovo privoščimo tudi mi kmetičan in njihovim družinam sladko kavo. Pred nekaj leti sicer na kmetih ni noben vrag povprašal za strupeno kavo. Vsakdo je bil tam s kako mlečno jedjo zadovoljen in zasmehovali so meščane, ki so si svojo cikolino čorbo oslajšali z belim sladkorjem. Žal, da so na kmetih danes to neumnost posnemali in da se danes trgajo za drago kavo in sladkor, kakor vrag za verno dušo. V mestih bi bilo mnogo ljudi, ki bi Boga na kolenih hvalili, ako bi zamogli namesto kave svoji deci mleka ali žgancev dati. . . Pri mestnih trgovinah pa stoji dandanes na stotine kmetijskih žen, ki čakajo od ranega jutra pa do večera na pol kile cukra. Doma jim delo zaostaja, — to jih nič ne briga! Doma jim ostaja deca brez nadzorstva, — to jih ne boli! Doma jim zanemarja gospodarstvo, katerega ne more v vojni stoječi mož nadzirovati. Vse to je gotovim ženskam deveta briga. Za en „kofetek“, za en

„cukrček“ zapravljajo čas. In čas je danes denar, je več kot denar in več kot zlato... Kmetice! Vaši možje se bodejo po zmagovito dokončani vojni vrnili in vprašali vas bodejo: Kaj si napravila iz mojega posestva, iz moje očetnjave, iz moje nedolžne dece? . . . Vse to je treba pomisliti in — brez hujskanja premisliti! Žabavali se bodedo pozneje; danes pa je treba upoštevati, da je vsaka ura izgubljenega dela pravo izdajalstvo na tisti domovini, katero branijo kmetiski možje s svojo srčno krvjo. To smo hoteli povedati za danes. Prihodnjič še več, pa brez ozira na zamero posameznikov!

Iz bojnega polja nam pišejo: Severno bojišče, dne 18. oktobra 1916. Velecenjeni! Iskrene pozdrave G. vodji in vsem pletarjem državne in deželne pletarske družbe v Sv. Barbari v Halozah — iz daljne prav mrzle gore, kjer zdrav sem in dobro mi gre... Pozdrave pošilja Vaš zvesti prijatelj Barbarčan Joh. Jerence, L. G. k. u. k. B.-Abtlg. 11, Etappenfeldpost 260.

Iz bojišča se nam piše: „Dragi „Štajerc“! Tudi mi train-vozniki ti moramo naznaniti našo vojaško službo. Mi noč in dan vozimo pijačo in jedila, da našim vojakom ni nobena sila; vi vojaki pa le pogumno naprej, da hitro potirate sovražnega Italijana nazaj. Ti pa, dragi „Štajerc“, pridno prihajaj k nam, in te prosimo, prinesi nam kmalu od ljubelega mira kaj, da se vrnemo v naš ljubi domovinski kraj, kjer prebivajo naši ljubi. Pozdravljamo vse naše žalostne žene in otročičke: Train-vojak Furlan Franc, Dobova pri Brezicah; Franc Pečnik iz Dol. vasi pri Artičah; Jozef Kukovica pri Brezicah; Franc Trstenjak, Grabonos pri Sv. Juriju na Ščavnici; Jozef Slana, Sv. Križ pri Ljutomeru; Martin Čolnik v Drakovcih; Franc Kolednik v Medribniki št. 7, sv. Barbara v Halozah.

Subvencionirane bike se ne sme rekvirirati. C. kr. kmetijska družba opozarja okrajne odbore, občinska predstojništva in lastnike subvencioniranih bikov, da ne smejo oddajati subvencioniranih bikov — in sicer tudi ne potom rekvizicije — pred pretekom dveletne rejne dobe ali pa sploh pred potekom še nadaljnjega leta, če se je bikorejcu priznala posebna nagrada za to, da obdrži bika za plemenitev še nadaljno leto.

Mariborski prostovoljni strelci. Gosp. Franc Fasching, v miru mariborski učitelj in zdaj bataljonski adjutant prostovoljnih strelcev na bojišču, piše g. direktorju Philippeku glede mariborskih strelcev med drugim tako-le: „Mladeniči so v resnici veliko storili. Tako na primer vrgla sta dva „švarma“ strelcev (24 mož) en italijanski bataljon. Doslej je bilo 58 strelcev dekoriranih.“ Pač častno za našo spodnještajersko mladino!

V konkurz je prišel mariborski špecerjijski trgovec Karl Kasimir. Za konkurznega komisarja je bil imenovan dež. sodni svetnik dr. G. Wokaun, za oskrbnika mase pa odvetnik dr. Fritz Juritsch.

Izmišljeni rop. Iz Središča se poroča: Barbara Kirič iz Huma je izgubila par čevljev. Da ne bi bila od svojeve kaznovana, povedala je, da je bila od neznanec napadena in orošana. Orožniki so seveda kmalu dognali, da se je deklina lagala in so celo zadevo ormožki sodnji izročili.

Kamenje proti brzovlaku. Pred kratkim je nekdo na progi Ponikva-Grobelno na popoldanski brzovlak vrgel veliki kamen, ki je eno okno prvega razreda razbil, brez da bi koga ranil. Orožniki zasledujejo storilca.

Srebrna poroka. Dne 26. t. m. praznoval je vrli naš somišljenik odvetnik gosp. dr. G. Delpin s svojo splošno spoštovano soprogo srebrno poroko. Čestitamo paru prav iskreno!

Odlikovanje od Rdečega križa. G. Martin Murschetz, gostilničar in posestnik v Strihovcu pri Št. Ilju (Slov. gor.) bil je za svoje nabiralno delovanje v prid „Rdečega križa“ z bronasto častno medaljo odlikovan. G. Murschetz je vrli naš somišljenik in mu pristržno čestitamo.

Železničarjeva smrt. Iz Maribora se poroča: Dne 22. t. m. našli so kondukerja